

I projekt wyłącznie dla celów dyskusji i konsultacji społecznych

Warszawa, dnia _ grudnia 2013 roku

SĄD OKRĘGOWY W WARSZAWIE

WYDZIAŁ I CYWILNY

Al. Solidarności 127

00-898 Warszawa

POWÓD - REPREZENTANT GRUPY: []

reprezentowany przez:

Patricka Radzimierskiego, *radcę prawnego*

adres do korespondencji:

Salans D. Oleszczuk Kancelaria Prawnicza sp. k.

Rondo ONZ 1, 30. piętro

00-124 Warszawa

CZŁONKOWIE GRUPY: []

POZWANI:

1. Skarb Państwa

reprezentowany przez:

Ministra Pracy i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

reprezentowany przez:

Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

ul. Szamocka 3, 5

01-748 Warszawa

3. Otwarty Fundusz Emerytalny _

4. Powszechne Towarzystwo Emerytalne _¹

Oplata sądowa: []²

Wartość przedmiotu sporu: + określenie wysokości roszczenia dla każdego z członków grupy (podgrupy)

¹ Zgodnie z art. 3 Ustawy o OFE, organem funduszu jest towarzystwo emerytalne, które tworzy fundusz oraz, jako jego organ, zarządza nim i reprezentuje w stosunkach z osobami trzecimi jak również reprezentuje fundusz w sposób określony dla reprezentacji towarzystwa w jego statucie.

² Uiszczona przelewem na rachunek Sądu.

POZEW
O USTALENIE NIEWAŻNOŚCI CZYNNOŚCI PRAWNEJ
W POSTĘPOWANIU GRUPOWYM

Na podstawie art. 1 w związku z art. 6 Ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym („Ustawa o postępowaniu grupowym”), w imieniu Powoda - _ („Powód”), na podstawie pełnomocnictwa z dnia _ 2013 roku, którego odpis wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej przedkładam w załączeniu, oświadczam, że Powód działa w charakterze reprezentanta grupy składającej się z członków grupy wskazanych powyżej i wnoszę o:

1. **rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym** – szczegółowe uzasadnienie w pkt. G Pozwu;
 2. **ustalenie w trybie art. 189 k.p.c., że wszystkie czynności prawne mające za przedmiot:**
 - (i) umorzenie jednostek rozrachunkowych pozostających na rachunku Powodów prowadzonym przez pozwane Otwarte Fundusze Emerytalne („OFE”) po uzyskaniu informacji od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych („ZUS”) o obowiązku przekazania tych środków na fundusz emerytalny FUS oraz
 - (ii) ich przeniesienia na właściwy rachunek FUS **przeniesienie środków** zgromadzonych przez członków grupy na rachunkach Pozwanych na rachunek Funduszu Ubezpieczeń Społecznych („FUS”)
- w wykonaniu postanowień Ustawy o OFE w brzmieniu nadanym jej Ustawą z dnia _ o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych („Ustawa zmieniająca”) będą nieważne – szczegółowe uzasadnienie w pkt. D Pozwu;
3. **zadanie Trybunałowi Konstytucyjnemu w trybie art. 193 Konstytucji RP pytania prawnego** w przedmiocie zgodności art. 100 c ust. 1 – 3 Ustawy o OFE w brzmieniu nadanym Ustawą zmieniającą z art. 21 ust. 2, art. 31 ust. 2 i art. 64 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie w jakim zobowiązuje on OFE do umorzenia jednostek rozrachunkowych pozostających na rachunku członka OFE po uzyskaniu informacji od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych („ZUS”) o obowiązku przekazania tych środków na fundusz emerytalny FUS i ich przeniesienia na właściwy rachunek FUS – szczegółowe uzasadnienie w pkt. E Pozwu;
 4. **zabezpieczenie roszczenia** poprzez zakazanie OFE dokonania czynności prawnej umorzenia jednostek rozrachunkowych pozostających na rachunku członka OFE po uzyskaniu informacji od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych („ZUS”) o obowiązku przekazania tych środków na fundusz emerytalny FUS i ich przeniesienia z rachunków pozwanych OFE na rachunek FUS w trybie art. 730 § 1 k.p.c. do czasu rozstrzygnięcia zgodności Ustawy zmieniającej z Konstytucją – szczegółowe uzasadnienie w pkt. F Pozwu;
 5. zezwolenie Powodowi na trzykrotne opublikowanie w dzienniku „Rzeczpospolita” **ogłoszenia o toczącym się postępowaniu i możliwości przystąpienia do postępowania grupowego** oraz wyznaczenie tym osobom terminu 3 miesięcy od daty ukazania się ogłoszenia na złożenie oświadczenia o przystąpieniu do postępowania;
 - (iii) dowody

- (iv) zasądzenie od Pozwanych na rzecz Powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadnienie

A. ISTOTA SPORU - STAN FAKTYCZNY

1. Od 1999 roku do dnia wejścia w życie Ustawy zmieniającej, system emerytalny w Polsce funkcjonował w sposób zapewniający ubezpieczonym dwutorowe świadczenia z tytułu emerytury:
 - (i) emerytury z tzw. pierwszego filaru, wyliczanej od sumy składek zgromadzonych na koncie ubezpieczonego w ZUS i
 - (ii) emerytury z tzw. drugiego filaru, wyliczanej od sumy składek zgromadzonych w OFE.
2. Podział ubezpieczeniowej gwarancji emerytalnej na filar publiczny i prywatny doprowadził do „przesunięcia punktu ciężkości w kształtowaniu instytucji i mechanizmów zabezpieczających materialne bezpieczeństwo na starość z pozycji solidarystycznych na indywidualistyczne”.³
3. W tym okresie system OFE działał w następujący sposób:
 - (i) osoba fizyczna zawierała z OFE umowę i przekazywała składki w celu ich gromadzenia i lokowania przez OFE a następnie wypłaty emerytury po osiągnięciu ustawowego wieku;
 - (ii) ta część składek emerytalnych, która była przez ZUS przekazywana do OFE, była zamieniana na jednostki rozrachunkowe – całkowita wartość jednostek rozrachunkowych stanowiła wartość netto środków zgromadzonych w OFE;
 - (iii) OFE lokowały zgromadzone środki zgodnie z regułą maksymalnego stopnia bezpieczeństwa i rentowności lokat (art. 139 Ustawy o OFE);
 - (iv) zgodnie z art. 141 ust. 1 Ustawy o OFE, środki tam zgromadzone mogły być lokowane m.in. w:
 - obligacjach, bonach i innych papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski;
 - obligacjach i innych dłużnych papierach wartościowych, opiewających na świadczenia pieniężne, gwarantowanych lub poręczanych przez Skarb Państwa albo Narodowy Bank Polski.
 - (v) po osiągnięciu przez członka OFE ustawowo określonego wieku emerytalnego zgromadzone na jego koncie środki były mu wypłacane w formie emerytury stanowiącej świadczenie dodatkowe wobec świadczenia emerytalnego otrzymywanego z ZUS.
4. Niniejsze postępowanie jest skutkiem wprowadzenia nowelizacji w zakresie zasad wypłaty emerytur wypłacanych ze środków OFE.

³ K. Antonów, „Prawo do emerytury”, LexOnline Prestige 2013.

5. W dniu _ Prezydent RP podpisał Ustawę zmieniającą wprowadzając tym samym w życie nowe zasady wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych przez ubezpieczonych na rachunku OFE.
6. W wyniku tej nowelizacji zmienił się zakres działania, uprawnienia i obowiązki OFE, co wpłynęło niekorzystnie na sytuację prawną Powoda.
7. *Po pierwsze*, przedmiotem ich działalności stało się gromadzenie środków pieniężnych i ich lokowanie z przeznaczeniem na wypłatę członkom funduszu emerytury częściowej.⁴
8. Po drugie, zobowiązano je do umorzenia 51,5% jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku każdego ubezpieczonego po uzyskaniu informacji od ZUS o obowiązku przekazania tych środków na fundusz emerytalny FUS.⁵ Umorzeniu podlegają więc dłużne skarbowe instrumenty finansowe.
9. Po trzecie, OFE zostały następnie zobowiązane do przekazania z dniem 3 lutego 2014 roku części środków odpowiadającej umorzonym jednostkom środków na rachunek FUS wskazany przez ZUS.⁶
10. Powód wnosi w związku z tym o ustalenie, że czynności umorzenia i przeniesienia części środków zgromadzonych na rachunku członków OFE – Powodów w niniejszym postępowaniu na rachunek wskazany przez ZUS w wykonaniu Ustawy zmieniającej, będą nieważne.
11. Powodem nieważności jest sprzeczność z normami konstytucyjnymi wskazanymi przepisów Ustawy zmieniającej stanowiącej podstawę przeniesienia środków.

B. CHARAKTER STOSUNKU PRAWNEGO ŁĄCZĄCEGO POWODA Z OFE

I. Umowa powiernictwa

12. OFE i Powoda łączy zatem stosunek powiernictwa - Powód powierzył OFE swoje środki pieniężne do zarządzania. W konsekwencji doszło do „*oddzielenia majątku powierniczego od majątku osobistego powiernika*”.⁷ Jak podkreśla T. Dybowski, od tej pory mamy do czynienia z dwoma odrębnymi podmiotami prawa własności w znaczeniu ekonomicznym.⁸
13. Przedmiotem czynności powierniczej mogą być zarówno prawa inkorporowane w papierach wartościowych jak i wierzytelności - stanowisko to nie budzi obecnie wątpliwości w doktrynie.⁹
14. Za przeniesieniem powierniczym praw majątkowych stoją oczekiwania powierzającego, że „*powiernik będzie zarządzał nimi tak, by uzyskać możliwie najlepszy efekt gospodarczy, zaś w ostatecznym rachunku wszystkie przyrosty majątku powierzonego przypadną jemu samemu lub beneficjentowi. Przy zakończeniu zarządu powierniczego pojawi się obowiązek wydania wszystkiego, co powiernik uzyskał działając na rachunek powierzającego bądź beneficjenta.*”¹⁰
15. Z. Radwański wskazuje, że z **przeniesieniem prawa** przez powierzającego na powiernika połączone jest prawo powiernika do korzystania z niego w wyznaczonym treścią tego prawa

⁴ Art. 2 ust. 2 Ustawy o OFE w brzmieniu zmienionym nowelizacją z dnia _.

⁵ Art. 100 c Ustawy o OFE dodany nowelizacją z dnia _.

⁶ Art. 111 c Ustawy o OFE dodany nowelizacją z dnia _.

⁷ P. Stec, „Powiernictwo w prawie polskim na tle porównawczym”, LexOnline Prestige 2013.

⁸ T. Dybowski, „Zasada jedności własności państwowej a stosunek powiernictwa”, PiP 1984, z. 10, s. 32.

⁹ P. Stec, „Powiernictwo w prawie polskim na tle porównawczym”, LexOnline Prestige 2013.

¹⁰ P. Stec, „Powiernictwo w prawie polskim na tle porównawczym”, LexOnline Prestige 2013.

zakresie oraz zobowiązanie powiernika wobec powierzającego, że **powierzone prawo powróci do powierzającego we wskazanej sytuacji.**¹¹

16. Powiernik dysponuje więc powierzonym mu prawem, czyni to jednak w imieniu powierzającego, w ściśle określony sposób i z zastrzeżeniem zwrotu.

II. Zarządzanie powierzonymi środkami przez OFE

17. OFE jako powiernik jest zobowiązane do zarządzania środkami swoich członków w sposób zgodny z wspomnianą wcześniej dyrektywą maksymalnego stopnia bezpieczeństwa i rentowności lokat. Wykonywanie prawa własności w odniesieniu do zgromadzonych przez członków środków na podstawie umowy powiernictwa, podlega ponadto ograniczeniom wynikającym z zachowania przez ubezpieczonych pewnych uprawnień do dysponowania swymi oszczędnościami w Funduszu.¹²
18. OFE wykonuje uprawnienia wobec zgromadzonych przez ubezpieczonych środków w sposób czasowy, a „(...) *środki zgromadzone w OFE mają jednocześnie charakter mienia OFE (są przedmiotem ich bezpośredniej własności bądź innych praw majątkowych) jak i – pośrednio – mienia osób ubezpieczonych (na rzecz których OFE gromadzi i pomnaża powierzone środki)* [wyr. wł. pełnom.]”.¹³
19. Tezę, że ubezpieczony nie traci całkowicie prawa własności gromadzonych w OFE środków zdaje się potwierdzać także ustawodawca. Zgodnie z art. 16 ust. 1 Ustawy z dnia _ o systemie ubezpieczeń społecznych ubezpieczony pokrywa połowę wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne z **własnych środków**.

C. CHARAKTER PRAWA POWODA DO EMERYTURY

I. Prawa nabyte

20. Prawo do emerytury stanowi formę prawa nabytego w postaci ekspektatywy otrzymania świadczenia emerytalnego w przyszłości. Z racji zakresu przedmiotowego niniejszego postępowania, poniżej analizie zostanie poddane wyłącznie prawo do otrzymania świadczenia emerytalnego z tzw. II filaru.
21. Nabycie prawa jest definiowane w doktrynie jako „*takie ukształtowanie pozycji prawnej jednostki, w której ma ona możliwość jego realizacji, domagając się podjęcia przez podmiot zobowiązany określonego zachowania na jej rzecz, wynikającego z treści nabytego prawa.*”¹⁴

II. Ekspektatywa emerytalna

22. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i wśród przedstawicieli doktryny utrwaliło się stanowisko, że skoro nabywanie praw emerytalnych jest długotrwałym i złożonym procesem,

¹¹ Z. Radwański Z. (red.), „System prawa prywatnego”, t. II, Prawo cywilne - część ogólna, Warszawa 2002, s. 208.

¹² A. Radwan, R. Mężyk, LL.M., „Konstytucyjnoprawna ocena rekomendacji dotyczących II filara systemu emerytalnego zawartych w rządowym przeglądzie funkcjonowania systemu emerytalnego z dnia 26 czerwca 2013 roku”, publikacja wydana przez Instytut Allerhanda, lipiec 2013 roku, całość ekspertyzy dostępna pod adresem internetowym: <http://www.allerhand.pl/>.

¹³ A. Radwan, R. Mężyk, LL.M., „Konstytucyjnoprawna ocena rekomendacji dotyczących II filara systemu emerytalnego zawartych w rządowym przeglądzie funkcjonowania systemu emerytalnego z dnia 26 czerwca 2013 roku”, publikacja wydana przez Instytut Allerhanda, lipiec 2013 roku, całość ekspertyzy dostępna pod adresem internetowym: <http://www.allerhand.pl/>.

¹⁴ K. Antonów, „Prawo do emerytury”, LexOnline Prestige 2013.

to należy podzielić go na trzy fazy: oczekiwania prawnego (ekspektatywy), nabycia *in abstracto* oraz nabycia *in concreto*.¹⁵

23. W okresie oczekiwania podmiot ubezpieczenia podlega ubezpieczeniu, ma obowiązek uiszczania składek i spełnia przesłanki wymagane do nabycia prawa. Następnie przechodzi do etapu, w którym spełnione są przesłanki nabycia prawa do emerytury, ale nie zostało ono jeszcze ustalone i wreszcie nabycie *in concreto* następuje na skutek wydania decyzji stanowiącej podstawę realizacji prawa.¹⁶
24. Pod pojęciem emerytalnej ekspektatywy rozumie się „*uprawnienie do uwzględniania prawnej kwalifikacji skutków prawnych wynikających z podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu*”.¹⁷ W praktyce oznacza to, że ubezpieczony może się zasadnie spodziewać, że do czasu spełnienia przesłanek nabycia emerytury nie ulegną zmianie przepisy, zgodnie z którymi ukształtowano prawo do emerytury i nie pozbawią go ani nie uszczuplą jego praw majątkowych.
25. Jeden z komentatorów ujął istotę ekspektatywy emerytalnej w następujący, trafny sposób: „*długi okres trwania stosunku ubezpieczenia emerytalnego sprawia, że ubezpieczony utrwała w swojej świadomości stopniowe narastanie uprawnień emerytalnych i ma prawo spodziewać się stabilnej gwarancji ubezpieczeniowej na wypadek zajścia ryzyka*”.¹⁸

III. Zasada ochrony praw nabytych

26. Zasada ochrony praw nabytych polega na zakazie pozbawiania obywateli praw podmiotowych i ich ekspektatyw, ukształtowanych przez obowiązujące ustawy, lub zakazie ich ograniczania w sposób arbitralny.¹⁹
27. Ponieważ rolą ekspektatywy jest przygotowanie do nabycia prawa podmiotowego, umożliwiającego zaspokojenie określonych potrzeb, to oczekiwania w zakresie ich ochrony powinny być tym większe, gdy mamy do czynienia z dłuższym okresem nabywania prawa podmiotowego – jak w przypadku świadczeń emerytalnych.

D. PODSTAWY PRAWNE ROSZCZENIA O USTALENIE NIEWAŻNOŚCI

I. Sprzeczność Ustawy zmieniającej z Konstytucją RP

Wyłączenie bez odszkodowania i nie na cel publiczny (art. 21 ust. 2 Konstytucji)

28. Z uwagi na treść kwestionowanych przepisów znowelizowanej Ustawy o OFE, adekwatnym konstytucyjnym wzorcem dla ich kontroli jest przede wszystkim art. 21 ust. 2 Konstytucji statuujący warunki legalnego wyzucia z własności.
29. **Pozbawienie Powoda prawa ekspektatywy zwrotu powierzonych OFE środków jest formą pozbawienia prawa własności.** Powód miał uzasadnione prawo oczekiwać, że w określonej perspektywie czasowej – po uzyskaniu uprawnień do świadczenia emerytalnego – otrzyma zwrot powierzonych OFE środków. Z zawartej przez strony umowy powierniczej wynika prawo Powoda do żądania od OFE wypłaty świadczenia emerytalnego.

¹⁵ K. Antonów, „Prawo do emerytury”, LexOnline Prestige 2013.

¹⁶ K. Antonów, „Prawo do emerytury”, LexOnline Prestige 2013.

¹⁷ K. Antonów, „Prawo do emerytury”, LexOnline Prestige 2013.

¹⁸ K. Antonów, „Prawo do emerytury”, LexOnline Prestige 2013.

¹⁹ K. Antonów, „Prawo do emerytury”, LexOnline Prestige 2013.

30. Komentatorzy wskazują, że użyte w art. 21 pojęcie własności należy rozumieć szeroko, a więc także jako zespół praw majątkowych, mienie.²⁰ Konstytucyjna ochrona prawa własności rozciąga się również na prawo własności papierów wartościowych.
31. Analogiczne stanowisko prezentuje Europejski Trybunał Praw Człowieka („ETCP”) wskazując, że pod pojęciem mienia kryją się także inne niż własność prawa i korzyści majątkowe. I tak ETCP przyjął, że ochronie własności podlegają przykładowo:
- (i) prawo spadkodawcy do rozporządzania majątkiem;²¹
 - (ii) **prawo beneficjentów ubezpieczenia społecznego do otrzymywania renty z danego tytułu**²² oraz
 - (iii) wierzytelność, w związku z którą podmiot może twierdzić, że ma „**przynajmniej uprawnione oczekiwanie ich realizacji**”.²³
32. Wobec tak szerokiego rozumienia **przedmiotu konstytucyjnej ochrony** nie powinno budzić wątpliwości, że jej przedmiotem jest także **ekspektatywa wypłaty środków z OFE** w formie świadczeń emerytalnych.
33. Prywatnoprawny charakter aktywów w OFE powoduje, że **przeniesienie środków na rachunek ZUS stanowi wywłaszczenie w rozumieniu Konstytucji.**
34. Z bogatego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego poświęconego wywłaszczeniu wynika, że instytucja ta obejmuje przymusowe wyzucie z własności na rzecz Skarbu Państwa lub innego podmiotu prawa publicznego.²⁴ Wywłaszczenie jest przy tym rozumiane przez Trybunał szeroko, tj. poza ramami wyznaczonymi konstrukcją ustawową wywłaszczenia ukształtowaną na gruncie przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami.²⁵
35. **Powód nie otrzymał odszkodowania z tytułu wywłaszczenia.**
36. Warunkiem legalnego wywłaszczenia jest uiszczenie na rzecz podmiotu pozbawionego prawa własności ekwiwalentnego, sprawiedliwego odszkodowania.²⁶
37. Odszkodowanie powinno zostać wypłacone jednorazowo - nie w formie rat czy świadczeń okresowych. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny, „**odszkodowanie nie może być w żaden sposób uszczuplane, i to nie tylko przez sposób obliczania jego wysokości, ale również przez tryb wypłacania**”.²⁷

²⁰ S. Jarosz – Żukowska, [w] B. Banaszak, A. Preisner, „Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP”, Warszawa 2002, s. 258.

²¹ E. Łętowska, „Konstrukcja gwarancji własności w europejskiej konwencji z 1950 roku. Rozprawy z prawa cywilnego i ochrony środowiska”, Katowice 1992, s. 155 – 156.

²² E. Łętowska, „Konstrukcja gwarancji własności w europejskiej konwencji z 1950 roku. Rozprawy z prawa cywilnego i ochrony środowiska”, Katowice 1992, s. 155 – 156.

²³ S. Jarosz – Żukowska, [w] B. Banaszak, A. Preisner, „Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP”, Warszawa 2002, s. 260.

²⁴ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 czerwca 2005 roku, sygn. akt P 25/02, OTK-A 2005/6/65, Dz.U.2005/124/1043, Lex 155536.

²⁵ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 marca 2000 roku, sygn. akt P 5/99, OTK 2000/2/60.

²⁶ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 marca 2000 roku, sygn. akt P 5/99, OTK 2000/2/60.

²⁷ J. Oniszczyk, „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego na początku XXI wieku”, Kraków 2004, s. 363; zob. także orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 czerwca 1990 roku, sygn. akt K 2/90, OTK 1990/1/3.

38. Ekwiwalent w postaci słusznego odszkodowania ma być wystarczający do odtworzenia sytuacji majątkowej podmiotu wyłączonego sprzed pozbawienia go prawa własności.²⁸
39. Nie stanowi odszkodowania udzielenie obietnicy uzyskania odszkodowania w przyszłości za pośrednictwem tzw. systemu repartycyjnego ZUS, ze względu na niepewność wywiązania się Państwa z tak ukształtowanych (płatnych w ratach) zobowiązań jak i radykalną zmianę charakteru rozszczeń, prowadzącą *de facto* do ich utraty.
40. **Wyłączenie nie nastąpiło w słusznym interesie publicznym.**
41. W piśmiennictwie można znaleźć przykładowy katalog wartości stanowiących przejawy interesu publicznego. Wśród przesłanek tych wymienia się: bezpieczeństwo państwa, porządek publiczny, ochronę zdrowia publicznego, działanie w imię sprawiedliwości społecznej i zrównoważonego rozwoju, ochrony konsumenta, ochrony godności człowieka oraz jego życia i zdrowia.
42. Przedstawiciele doktryny zwracają uwagę na to, że realizacja interesu publicznego często stoi w sprzeczności z interesem jednostki, a „*abstrakcyjne i szerokie rozumienie celu publicznego doprowadzić może do naruszenia zasady praworządności. Wobec tego, że wyłączenie jest celową, władczą ingerencją w prawa majątkowe obywatela, pojęcie to musi mieć sprecyzowany zakres, w przeciwnym razie doprowadzić może do nadużycia władzy państwa w stosunku do obywatela. Taki skutek przyniosłoby na przykład utożsamianie interesu publicznego z interesem państwa lub gminy bądź też traktowanie instytucji wyłączenia jako instrumentu do pomnażania majątku państwowego i odwoływanie się do niej wyłącznie dla realizacji celów fiskalnych* [wyr. wł. pełnom.].”²⁹
43. Z uzasadnienia do Ustawy zmieniającej wynika, że cel podjętej nowelizacji sprowadza się do „*ograniczenia tempa przyrostu państwowego długu publicznego oraz zmniejszenia kosztów budżetowych funkcjonowania części kapitałowej systemu emerytalnego i potrzeb pożyczkowych Skarbu Państwa (...)*” [zob. s. 1 uzasadnienia do Ustawy zmieniającej z dnia 10 października 2013 roku]. Ustawodawca wprost przyznał więc, że wyłączenie członków OFE jest dokonywane dla realizacji państwowego celu fiskalnego. Realizowanie celu fiskalnego za pomocą reformy emerytalnej powinno być oceniane tym bardziej krytycznie, że jak podnoszą komentatorzy, „*[p]odstawową funkcją ubezpieczeń społecznych nie jest zaś stymulowanie gospodarki, lecz zapewnienie możliwie wysokiego poziomu gwarancji ubezpieczeniowej w wyniku solidarnego gromadzenia środków na pokrycie przyszłych wydatków przez członków (...). Systemu emerytalnego nie można traktować instrumentalnie, tzn. jako narzędzia do realizacji zadań ekonomicznych (np. zasilenie rynku kapitałowego) i finansowania deficytu budżetowego przez skierowanie strumienia inwestycji OFE w kierunku państwowych papierów wartościowych* [wyr. wł. pełnom.].”³⁰
44. Założenie to jest sprzeczne z celem konstytucyjnej ochrony prawa własności, z którego wynika możliwość działania w interesie publicznym, ale wyłącznie **przy pełnym uwzględnieniu interesu prywatnego.**

Konstytucyjna ochrona prawa własności (art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji)

²⁸ J. Oniszczyk, „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego na początku XXI wieku”, Kraków 2004, s. 363.

²⁹ S. Jarosz-Żukowska „Konstytucyjna zasada ochrony własności”, LexOnline Prestige 2013.

³⁰ K. Antonów, „Prawo do emerytury”, LexOnline Prestige 2013.

45. W wyroku z dnia 25 lutego 1999 roku³¹ Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że „[p]owiązanie art. 64 ust. 1 i 2 z art. 21 Konstytucji pozwala - ponad wszelką wątpliwość - **nadać ochronie praw rzeczowych znaczenie ustrojowe**, głównie ze względu na konstytucyjną deklarację, iż **własność i inne prawa majątkowe podlegają równej - w sensie podmiotowym - ochronie prawnej**”.³²
46. W wyniku przyjęcia regulacji Ustawy zmieniającej doszło do nieuprawnionej ingerencji ustawodawcy w sytuację majątkową jednostki, w sferę jej prawa własności. Powód utracił *po pierwsze* prawo do oczekiwania zwrotu zgromadzonych na jego koncie w OFE składek w formie świadczenia emerytalnego oraz *po drugie*, szansę partycypacji w zyskach wynikających z inwestowania tych środków na rynku kapitałowym i wzrostu wartości nabytych instrumentów finansowych.

Naruszenie zasady proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji)

47. Ograniczenia prawa nie mogą naruszać jego istoty. **Zasada proporcjonalności dotyczy również wyłączenia.**³³
48. Do naruszenia zasady proporcjonalności może dojść albo przez podjęcie przez ustawodawcę działań, które nie są niezbędne do realizacji deklarowanych celów albo takich, które nie są konieczne dla realizacji celu publicznego.
49. **Zmiana zasad wypłaty świadczeń emerytalnych nie jest konieczna dla realizacji celu publicznego.**
50. Art. 31 ust. 3 Konstytucji zawiera zamknięty katalog wartości, ze względu na które dopuszczalne jest ograniczenie praw i wolności: bezpieczeństwo i porządek publiczny, ochrona środowiska, zdrowia i moralności publicznej oraz wolności i praw innych osób. Tylko wskazane wartości stanowią przejawy interesu publicznego.³⁴ Nie można natomiast upatrywać w krótkoterminowym interesie budżetu (realizowanym kosztem długoterminowego interesu ubezpieczonych) działania w interesie publicznym.
51. **Rozwiązania wprowadzone w Ustawie zmieniającej nie są niezbędne do realizacji deklarowanego celu.**
52. Taki sam efekt jak deklarowany - ograniczenie inwestowania OFE w obligacje skarbowe można osiągnąć zakazując OFE lokowania więcej niż 5% aktywów w obligacje Skarbu Państwa. Odpowiednie rozłożenie tego procesu w czasie umożliwiłoby stopniowe umorzenie obligacji 2-3-5 letnich i dało możliwość zbycia obligacji 10 letnich w racjonalnym czasie. Te działania zminimalizowałyby wpływ tej operacji na rynek kapitałowy.

Retroaktywny skutek ustawy

53. Ustawa zmieniająca działa wstecz. Przewiduje bowiem, że:

³¹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 lutego 1999 roku, sygn. K 23/98, OTK ZU nr 2/1999, poz. 25.

³² S. Jarosz – Żukowska, [w:] B. Banaszak, A. Preisner, „Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP”, Warszawa 2002, s. 264.

³³ K. Zaradkiewicz, „Instytucjonalizacja wolności majątkowej, Koncepcja prawa podstawowego własności i jej urzeczywistnienie w prawie prywatnym”, Warszawa 2013 roku, s. 477.

³⁴ Por. A. Zawadzka, „Pojęcie interesu publicznego w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego”, [w:] „Wolność prasy a ochrona prywatności osób wykonujących działalność publiczną. Problem rozstrzygnięcia konfliktu zasad”, LexOnline Prestige 2013.

- (i) (w dniu 3 lutego 2014 roku nastąpi przekazanie części aktywów w łącznej kwocie odpowiadającej 51,5% wartości aktywów netto każdego OFE na dzień 31 stycznia 2014 roku (art. 14 ust. 1 Ustawy zmieniającej);
 - (i) udział aktywów w postaci m.in. obligacji i bonów emitowanych przez Skarb Państwa we wszystkich aktywach OFE na dzień 31 stycznia 2014 roku nie może być niższy niż udział tych aktywów w aktywach OFE na dzień 3 września 2013 roku.
54. W uzasadnieniu do Ustawy zmieniającej wyraźnie wskazano [zob. s. 6 uzasadnienia], że ma to zapobiec działaniom OFE polegającym na zmniejszeniu posiadanych w swoich aktywach obligacji skarbowych, a więc *de facto* podejmowanym w interesie ubezpieczonych.
55. Datą określającą skutki prawne Ustawy zmieniającej jest zatem data poprzedzająca nie tylko jej wejście w życie, ale nawet sam projekt regulacji o wiele miesięcy.

II. Nieważność czynności przeniesienia środków z OFE na rachunek FUS (art. 58 § 1 k.c.)

56. Konsekwencją sprzeczności ustawowej podstawy czynności umorzenia środków na rachunku OFE i ich przeniesienia na rachunek FUS jest sprzeczność z bezwzględnie obowiązującymi przepisami rangi konstytucyjnej, co prowadzi do nieważności na podstawie art. 58 § 1 k.c.
57. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 listopada 2002 roku³⁵ przyjął, że **zakazy dokonywania czynności prawnych mogą wynikać m.in. z norm prawa publicznego**. W uzasadnieniu SN wyraźnie podkreślił, że „[j]eżeli jednak cel takiej normy wskazuje, że ma ona zapobiegać ukształtowaniu się stosunku cywilnoprawnego sprzecznego z nią, wówczas należy przyjąć, iż czynność prawna jest **bezwzględnie nieważna** na podstawie art. 58 § 1 k.c. Cały system prawa tworzy bowiem jedność i dlatego nie może być tak, aby zakazane normami prawa publicznego działania były przedmiotem ważnych zobowiązań podjętych w umowach cywilnoprawnych [wyr. wł. pełnom.]”. Konstytucja jest najistotniejszym elementem systemu prawa publicznego, a wynikające z niej zakazy – przykładowo zakaz wywłaszczenia dokonanego inaczej niż na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem – mają charakter bezwzględnie obowiązujący. Gwarancją ochrony konstytucyjnych praw i wolności jest zasada, zgodnie z którą sprzeczność czynności prawnej z normą konstytucyjną prowadzi do jej nieważności.

III. Interes prawny Powoda w ustaleniu nieważności

Przedmiot postępowania o ustalenie

58. S. Grzybowski określił czynność prawną jako „*działanie osoby przedsięwzięte w celu wywołania pewnych skutków prawnych, które bez takiego zamiaru nie mogłaby w ogóle powstać*”.³⁶ Przeniesienie środków stanowi czynność prawną zmierzającą do skutku prawnego w postaci przeniesienia własności środków zgromadzonych w OFE na rachunek FUS.
59. Zakres art. 189 k.p.c. nie jest ograniczony do żądania ustalenia nieistnienia stosunku prawnego, który miał być powołany do życia nieważną czynnością prawną, lecz zasadniczo można żądać ustalenia nieważności samej umowy³⁷.
60. Dopuszczalne jest ustalenie nieważności czynności prawnej, do której dopiero ma dojść w przyszłości. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1970

³⁵ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2002 roku, sygn. akt V CKN1445/00, OSNC 2004/3/47, Biul.SN 2003/5/7, M.Prawn. 2003/12/560.

³⁶ S. Grzybowski, „System prawa cywilnego. Część ogólna, t. I”, Wrocław 1985, s. 479.

³⁷ H. Dolecki, „Postępowanie cywilne. Zarys wykładu”, Warszawa 2007 r., s. 113.

roku, wpisanej do księgi zasad prawnych, wyrażono pogląd, że: „[w] sprawie o naprawienie szkody wynikającej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia zasądzenie określonego świadczenia nie wyłącza jednoczesnego ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia”³⁸. Interes prawny występuje z reguły wówczas, gdy istnieje niepewność tego prawa lub stosunku prawnego zarówno z przyczyn faktycznych, jak i prawnych. Przyczyną niepewności może być przy tym sama ewentualność powstania skutków naruszenia prawa. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 18 listopada 1992 roku „powództwo o ustalenie ma charakter prewencyjny, który wynika z istoty interesu prawnego w żądaniu samodzielnego ustalenia prawa lub stosunku prawnego”³⁹.

61. Wyłącznie na wypadek przyjęcia przez Sąd, że czynność umorzenia środków i ich przeniesienia na rachunek FUS nie stanowi czynności prawnej, Powód wskazuje, że w każdym razie jest to **fakt prawotwórczy**. Jego zaistnienie doprowadzi bowiem do powstania stosunku prawnego powiernictwa pomiędzy ubezpieczonym a ZUS w odniesieniu do przekazanych środków i jednoczesnego ustania analogicznego stosunku prawnego między OFE a jego członkami. W doktrynie zwraca się uwagę na tożsamość funkcji ustalenia istnienia stosunku prawnego lub prawa i faktu prawotwórczego, co przemawia za dopuszczalnością tego ostatniego.⁴⁰

Interes prawny w ustaleniu nieważności przyszłej czynności prawnej polegającej na umorzeniu jednostek rozrachunkowych i przeniesieniu aktywów na rachunek ZUS

62. Interes prawny w żądaniu ustalenia stosunku prawnego lub prawa zachodzi, gdy powództwo ma znaczenie zarówno dla obecnych, jak i przyszłych (możliwych), ale obiektywnie prawdopodobnych stosunków prawnych i praw (sytuacji prawnej) podmiotu występującego z żądaniem⁴¹.
63. Powodowi przysługuje interes prawny w ustaleniu, że czynność przeniesienia środków podjęta w wykonaniu Ustawy zmieniającej **będzie nieważna**, bo ryzyko graniczące z pewnością dokonania tej czynności przez OFE powoduje stan zagrożenia sfery prawnej Powoda.

Zagrożenie sfery prawnej Powoda

64. W chwili wnoszenia niniejszego Pozwu, Powodowi nie przysługuje jeszcze roszczenie o odszkodowanie z tytułu wyrządzonej mu szkody. Jego sfera prawna została jednak zagrożona, bowiem OFE zostały ustawowo zobowiązane do przekazania gromadzonych przez członków OFE środków na rachunek FUS.
65. Konsekwencją dokonania przeniesienia środków na rachunek FUS będzie utrata przez Powoda:
- (i) roszczeń majątkowych członków OFE, wynikających z przypadających na nich części przesuniętych aktywów;
 - (ii) możliwości uzyskania, po spełnieniu przesłanek ustawowych, w drodze wypłaty emerytury 55,1% środków zgromadzonych na rachunku jednostek rozrachunkowych;
 - (iii) prawa do ustawowego dziedziczenia 55,1% wartości roszczenia w przypadku śmierci Powoda przed osiągnięciem wieku emerytalnego;

³⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1970 roku, sygn. akt III PZP 34/6, OSNCP 1970 z. 12, poz. 2179.

³⁹ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1992 roku, sygn. akt III CZP 131/92, Lex nr 374471.

⁴⁰ E. Warzocha, „Ustalenie stosunku prawnego lub prawa w sądowym postępowaniu cywilnym”, Warszawa 1982, s. 72 - 73

⁴¹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 roku, sygn. akt II CK 395/05, Lex nr 192028.

- (iv) prawa do testamentowego dysponowania przez Powoda 55,1% wartości tego roszczenia na wypadek jego śmierci przed osiągnięciem wieku emerytalnego,
 - (v) możliwości dokonania podziału 55,1% wartości tego roszczenia w przypadku rozwodu lub unieważnienia małżeństwa Powoda;
 - (vi) uprawnienia do wskazania osób uprawnionych do otrzymania środków z funduszu emerytalnego na wypadek śmierci Powoda.
66. Sfera prawna Powoda jest więc zagrożona wobec ryzyka utraty części wartości jego roszczenia majątkowego wobec OFE, wyrażonego w wartości jednostek rozrachunkowych. Jednostki rozrachunkowe określają przypadającą na Powoda część aktywów zarządzanych przez OFE i zapisane są na jego rachunku prowadzonym przez OFE.
67. W orzecznictwie kładzie się nacisk na związek pomiędzy istnieniem interesu prawnego a stanem zagrożenia sfery prawnej podmiotu domagającego się ochrony prawnej. Jak wskazał Sąd Najwyższy, „[p]owództwo o ustalenie prawa lub stosunku prawnego jest możliwe nie tylko wówczas gdy interes prawny wynika z bezpośredniego zagrożenia prawa powoda, ale także gdy zmierza do zapobieżenia temu zagrożeniu”.⁴²
68. Jak wskazuje M. Manowska, „[i]nteres prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości”.⁴³
69. Ustalenie, że dokonanie przez OFE czynności przeniesienia będzie nieważne, zapobiegnie sporowi sądowemu o zwrot przeniesionych środków w przyszłości.

Bierna i czynna legitymacja procesowa

70. Z uzasadnienia podjętej w dniu 8 listopada 1956 roku uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego mającej moc zasady prawnej, wynika, że powód nie musi być stroną stosunku prawnego, którego ustalenia się domaga. Legitymację do wytoczenia powództwa o ustalenie może mieć także inny podmiot niebędący stroną danego stosunku prawnego.⁴⁴

E. WNIOSEK O ZADANIE PYTANIA TRYBUNAŁOWI KONSTYTUCYJNEMU

71. Zgodnie z art. 193 Konstytucji każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, **jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem.**
72. Powód wnosi o zadanie Trybunałowi Konstytucyjnemu w trybie art. 193 Konstytucji RP pytania w trybie art. 193 Konstytucji RP pytania prawnego w przedmiocie zgodności art. 100 c ust. 1 – 3 Ustawy o OFE wprowadzonym Ustawą z dnia __ o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych („**Ustawa zmieniająca**”) z art. 21, 31 ust. 2 i 64 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie w jakim zobowiązuje on OFE do umorzenia jednostek

⁴² Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009 roku, sygn. akt II CSK 33/09, Lex nr 515730.

⁴³ M. Manowska, [w:] red. M. Manowska, „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I (art. 1 – 505³⁷)”, Warszawa 2011, s. 406; zob. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2001 roku, sygn. akt I CKN 425/00, LexPolonica nr 384439; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2000 roku, sygn. akt V CKN 29/00, LexPolonica nr 385519.

⁴⁴ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 1956 roku, sygn. akt I CO 20/56, OSNCiK 1957, nr 3, poz. 64.

rozrachunkowych pozostających na rachunku członka OFE po uzyskaniu informacji od ZUS o obowiązku przekazania tych środków na fundusz emerytalny FUS.

73. Powody sprzeczności wskazanego przepisu Ustawy zmieniającej z Konstytucją zostały szczegółowo opisane i uzasadnione w pkt. D Pozwu.
74. Powód wskazuje, że wskazany przepis Ustawy o OFE w postaci zmienionej Ustawą zmieniającą będzie podstawą rozstrzygnięcia w przedmiocie ważności czynności prawnej przeniesienia środków na rachunek FUS.

F. WNIOSEK O ZABEZPIECZENIE ROSZCZENIA

I. Uprawdopodobnienie roszczenia

75. Powód wykazał w pkt. D powyżej, że przysługuje mu roszczenie o ustalenie, że czynność polegająca na przeniesieniu aktywów z OFE do FUS będzie nieważna wobec sprzeczności z Konstytucją nowelizacji, która stanowiłaby podstawę tej czynności.

II. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia

76. Drugą przesłanką udzielenia zabezpieczenia jest uprawdopodobnienie interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia.
77. W przypadku roszczeń o ustalenie prawa lub stosunku prawnego, a więc tak jak w niniejszej sprawie, interes prawny występuje, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania merytorycznego w sprawie, w szczególności **uniemożliwi lub poważnie utrudni zapewnienie skuteczności przyszłego wyroku**⁴⁵. Chodzi zazwyczaj o wyeliminowanie sytuacji, w których ochrona zapewniana przez orzeczenie sądu przychodzi zbyt późno, w wyniku czego udaremnione zostają jej skutki⁴⁶.
78. W niniejszej sprawie istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że w najbliższym czasie dojdzie do wykonania obowiązku przeniesienia zgromadzonych przez Powodów środków z OFE na rachunek FUS. Z pewnością przed datą przeniesienia nie będzie możliwe zbadanie legalności ustawowej podstawy tej czynności.
79. W związku z tym należy uznać, że brak zabezpieczenia uniemożliwi osiągnięcie celu przyszłego postępowania merytorycznego. Wykonanie Ustawy zmieniającej poprzez dokonanie przeniesienia środków spowoduje, że nawet gdy stwierdzona zostanie nieważność tej czynności, to zanim dojdzie do ponownego przeniesienia środków, Powodom zostanie wyrządzona niepowetowana szkoda majątkowa w postaci utraty zysków z inwestycji tychże środków.

III. ADEKWATNY SPOSÓB ZABEZPIECZENIA

80. Powództwo o ustalenie i o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego jest roszczeniem o charakterze niepieniężnym i podlega dyspozycji art. 755 k.p.c.⁴⁷

⁴⁵ R. Flejszar, Podstawy zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu zabezpieczającym - wybrane zagadnienia (art. 730¹, 753 i 753¹ KPC) [w:] Ewolucja polskiego postępowania cywilnego wobec przemian politycznych, społecznych i gospodarczych, Materiały konferencyjne Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr Postępowania Cywilnego Szczecin - Niechorze 28-30.0.2007, Warszawa 2009, s. 157.

⁴⁶ A. Jakubecki, „Komentarz do art.730¹ Kodeksu postępowania cywilnego”, LexOnline Prestige, stan prawny: 1 lipca 2012 roku.

⁴⁷ E. Stefańska, [w:] red. M. Manowska, „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz tom 2 (art. 506 - 1217)”, Warszawa 2011, s. 421.

81. Dopuszczalność wnioskowanego sposobu zabezpieczenia wynika już z otwartego na gruncie art. 755 k.p.c. katalogu sposobów zabezpieczenia, a ponadto jest sposobem zabezpieczenia wymienionym w art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c. Uregulowanie praw i obowiązków stron na czas trwania postępowania obejmuje bowiem różnej treści nakazy lub zakazy adresowane do obowiązującego.⁴⁸
82. Ponadto należy wskazać, że wnioskowany sposób zabezpieczania jest adekwatny do ochrony interesu prawnego Powoda. Wnioskowane zabezpieczenie ma go uchronić przed konsekwencjami wykonania Ustawy zmieniającej, co miałyby nieodwracalne konsekwencje.⁴⁹
83. Jednocześnie wnioskowany sposób zabezpieczenia nie obciąża Pozwanych ponad miarę. Jak bowiem podkreśla się w doktrynie, obowiązywanie zasady minimalnej uciążliwości zabezpieczenia *nie oznacza, że obowiązany w ogóle nie będzie ponosił określonych ciężarów, ale że rozmiar obciążenia nie może przekraczać obciążenia niezbędnego do zapewnienia uprawnionemu zabezpieczenia* "" (T. Ereciński, op. cit., s. 636). Tak też jest w niniejszej sprawie.

G. KWESTIE PROCEDURALNE

IV. Wartość przedmiotu sporu i wysokość opłaty sądowej

84. Przedmiotem sporu jest prawo majątkowe członków grupy reprezentowanej przez Powoda w postaci ekspektatywy zwrotu zgromadzonych w OFE aktywów.
85. Łączna kwota środków zgromadzonych przez członków grupy wynosi _ złotych.
Dowód: [wykaz kwot zgromadzonych na rachunku każdego z członków grupy z zaświadczeniami wydanymi przez OFE]
86. Zgodnie z art. 13 ust. 2 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, opłata stosunkowa w sprawach o prawa majątkowe dochodzone w postępowaniu grupowym wynosi 2% wartości przedmiotu sporu.

V. Wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym

Roszczenie o ochronę konsumentów

87. Powództwo niniejsze mieści się w zakresie przedmiotowym Ustawy o postępowaniu grupowym.
88. Zgodnie z art. 1 ust. 2 Ustawy o postępowaniu grupowym ma ona zastosowanie w sprawach o ochronę konsumentów. Niniejsza sprawa jest sprawą z zakresu ochrony konsumentów. Sprawami o ochronę konsumentów będą sprawy dotyczące roszczeń konsumentów przeciwko przedsiębiorcom wynikające z różnych podstaw.⁵⁰
89. Definicję pojęcia konsumenta zawiera art. 22¹ k.c. Zgodnie z tym przepisem konsumentem jest osoba fizyczna, która dokonuje czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.
90. Powód przekazywał składki do OFE stanowiące obecnie podstawę jego roszczenia w celu niezwiązanym z prowadzeniem działalności gospodarczej ani zawodowej. Celem było

⁴⁸ M. Romańska, O. Dumnicka, „Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne”, Warszawa 2010, s. 74.

⁴⁹ Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 grudnia 2012 roku, I ACz 1826/12, Lex nr 1293902.

⁵⁰ K. Flaga-Gieruszyńska (w:) A. Zieliński (red.), „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz”, Warszawa 2008, s. 117.

wyłącznie doprowadzenie do zabezpieczenia finansowego w okresie po osiągnięciu wieku emerytalnego.

91. Obecnie nie ma wątpliwości, że OFE jest przedsiębiorcą w zakresie w jakim oferuje program ubezpieczeń w tzw. II filarze. Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 21 grudnia 2011 roku⁵¹ przypomniał, że „(...) **fundusze emerytalne funkcjonujące według zasady kapitalizacji prowadzą** – pomimo ich celu socjalnego i obowiązkowego charakteru przystąpienia do drugiego filaru systemu emerytalnego, do którego należą – **działalność gospodarczą** (zob. wyrok z dnia 21 września 1999 r. w sprawie C 67/96 Albany, Rec. s. I 5751, pkt 81–87). Zgodnie z art. 2, 3, 27 i 29 ustawy o funduszach emerytalnych sporny system został oparty na zasadzie kapitalizacji, a aktywa OFE są lokowane i zarządzane przez PTE, prowadzące działalność odpłatnie, w formie spółki akcyjnej [wyr. wł. pełnom.]”
92. Nie budzi także wątpliwości możliwość wystąpienia w procesie grupowym z żądaniem ustalenia istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego (art. 189 k.p.c.) w celu uzyskania ochrony konkretnego stosunku prawnego lub prawa w sytuacji, gdy nie doszło jeszcze do naruszenia tych dóbr.⁵²

Jednorodzaowość roszczeń członków grupy

93. Niniejsze powództwo o ustalenie dotyczy roszczeń ustalenie, że podjęte w wykonaniu Ustawy zmieniającej przeniesienie środków z OFE do FUS będzie nieważne. Roszczenia wszystkich członków grupy, których dotyczy niniejszy pozew o ustalenie, mają charakter majątkowy. Są to więc roszczenia jednorodzaowe.

Ta sama podstawa faktyczna roszczeń członków grupy

94. O tożsamości podstawy faktycznej roszczeń, których dotyczy niniejsze powództwo, świadczy fakt, że źródłem roszczenia, którego dotyczy niniejsze powództwo, w odniesieniu do wszystkich Członków grupy jest to samo zdarzenie sprawcze – uchwalenie niezgodnej z prawem Ustawy zmieniającej.
95. Członkowie grupy mają wspólną cechę, która przesądziła o tym, że mogą zostać pokrzywdzeni w wyniku wykonania dyrektyw płynących z Ustawy zmieniającej: są ubezpieczeni w OFE w ramach tzw. II filaru, a zgromadzone na ich kontach środki mają zostać przeniesione do FUS.
96. Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że spełnione są wszystkie przesłanki warunkujące dopuszczalność rozpoznania niniejszej sprawy w postępowaniu grupowym.

Liczba członków grupy oraz zastępowo Powoda przez radcę prawnego

97. Powód jest członkiem i reprezentantem grupy, w skład której wchodzi _ osób, z Powodem włącznie. Członkowie grupy złożyli oświadczenia o przystąpieniu do grupy i wyrazili zgodę na to, żeby Powód był reprezentantem grupy. Dokumenty w postaci oświadczeń członków grupy o przystąpieniu do grupy i wyrażeniu zgody co do osoby reprezentanta grupy stanowią załącznik nr _ do pozwu.
98. Powód ustanowił swoimi zastępcami procesowymi radców prawnych w osobach _ . Pełnomocnictwo (załącznik nr _) oraz umowa z Powodem będącym reprezentantem grupy (załącznik nr _) określająca sposób wynagrodzenia pełnomocnika.

⁵¹ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2011 roku C-271/09, Lex 1088984.

⁵² M. Sieradzka, „Pozew grupowy jako instrument prywatnoprawnej ochrony interesów konsumentów z tytułu naruszenia reguł konkurencji.”, LexOnline Prestige 2013.

VI. Właściwość sądu

99. Na podstawie art. 3 ust. 1 Ustawy o postępowaniu grupowym w związku z art. 17 pkt 44 k.p.c. rzeczowo właściwy do rozpoznawania niniejszego powództwa jest sąd okręgowy bez względu na wartość przedmiotu sporu.
100. W związku z tym, że _ ma siedzibę w Warszawie przy ul. _, sądem właściwym do rozpoznania niniejszej sprawy jest Sąd Okręgowy w Warszawie.

* * *

Patrick Radzimierski
radca prawny

Załączniki:

1. Pełnomocnictwo wraz z opłatą skarbową
2. Dowód uiszczenia opłaty sądowej przelewem na rachunek Sądu
3. Oświadczenie Powoda, że działa w imieniu grupy
4. Wykaz członków grupy i oświadczenia członków grupy o przystąpieniu
5. odpisy